

GÅRDEN REPELYCKE PÅ 1800- och 1900-talet

Artikel från sid. 36-37 i jubileumsskriften

**VÄSTRA TUNHEMS
HEMBYGDSFÖRENING
1936-1986**

50 ÅR

GÅRDEN REPELYCKE PÅ 1800- och 1900-talet

Wilhelm Andersson håller i tömmarna och har vid sin sida i landån mågens far Abraham Wiklund. I bakre sätet sitter Antonie Andersson och Brita Wiklund. Notera manbyggnadens byggnadsår, 1864; ses på den öppna verandans snickarglädje. Bilden är från 1917.

Det första belägget för gården finns i jordeböckerna på 1500-talet. Då hade Randhems socken redan uppgått i Tunhems socken. Namnet Repelycke betyder, att man genom "repning" hade utmätt en "lucka" i skogen.

Vid enskiftet på 1820-talet fick gårdarna i norra sockendelen sina tegar sammanförda till långsmala remsor. Repelyc-

kes remsa begränsades i norr mot nuvarande Gumsevägen. I öster begränsades den av nuvarande Björkåsvägen, i väster av nuvarande Hallernavägen, söderut av de vid nuvarande Kapellvägen liggande tomterna. Själva gården med stora fruktträdgårdar låg som en ficka eller utvidgning söder om gården Björkås och begränsades i öster av nuvarande Granås-

Manbyggnaden fotograferad från baksidan med delar av trädgården någon gång under 1910-talet.

vägen. Bredvid Repelyckes landremsa låg Björkås' ägor, som under 1800-talet omfattade även Gunnarstorp (manbyggnaden vid nuvarande Skogsvägen 24). Väster om Repelyckes ägor låg Tollestorps och Siggestorps ägor, som redan hörde till Rånnums herrgård och vars byggnader hade rivits. Söder om Repelycke låg Tomtens mark, som också hade köpts upp av Rånnums ägare.

Anders Bengtsson, född på Olofsgården i Rånnums by år 1790, kom i unga år som dräng till Repelycke. Efter husbondens tidiga död gifte han sig år 1814 med änkan Stina Olsdotter. Hon härstammade från gården Malöga i dåvarande södra delen av V Tunhem. Paret fick i rask följd sex barn. Yngste sonen Andreas född år 1822, stannade kvar på gården och övertog den vid faderns frånfalle år 1851.

Andreas Andersson gifte sig efter faderns död med Stina Johansdotter, född i Flo socken år 1827. År 1864 rev han den gamla manbyggnaden och byggde den som fortfarande finns bevarad (nuv Sandbergs väg 21). Samtidigt byggde han åt sin mor och sin yngsta syster Inga Lena undantagsstället Heleneberg (nuv Helenebergsvägen 12). Modern dog där år 1873 och hemmadottern 1888. Boupp-teckningar från både år 1851 och år 1888 är bevarade. I dessa är varje liten pryl uppräknad och värderad.

Andreas och Stina fick fyra barn. Alla dog i unga år utom Vilhelm, född år 1856. Denne tog inte efternamn efter faderns förnamn, utan behöll namnet Andersson. Han ärvde Repelycke vid faderns död år 1896. För honom blev odling och förädling av fruktträd av stort intresse. Mellan nuvarande Granåsvägen och nuvarande Sandbergs väg planterade han mängder av fruktträd, mest äppelträd. En del av dessa finns fortfarande kvar efter nästan hundra år och bär årligen riklig och god skörd av skilda slag. Vilhelm hade år 1890 gift sig med norskan Antonie Andersen från Korsegaarden i Aas, där hon var född år 1862.

Vilhelm Andersson blev såsom fruktdlare känd i fackkretsar i hela Västsverige. Fruktdlares förbund höll årsmöten och fruktträd-beskrävningskurser på Repelycke åtskilliga gånger. Vilhelm och Antonie stod som värdar vid dessa kurser och rönte mycket beröm i förbundets årsböcker. År 1916 fick Vilhelm det Pat-

Bilden som torde vara från sekelskiftet visar vad man såg från Halleberg långt innan villabebyggelsen förvandlade denna del av bygden till Vargöns samhälle. Man ser här Repelycke med sin ladugård samt Björkås och dess ekonomibyggnader.

riotiska Sällskapetets medalj i guld för dessa förtjänster.

I många år var Vilhelm medlem av V Tunhems kommunalfullmäktige. Tidvis upprätthöll han även dess ordförandeskap. Ända till år 1920 var han ordförande i fattigvårdsstyrelsen.

Vilhelm och Antonie fick fyra barn: Axel Einar (1891-1945), Astrid Maria (1892-1944), Karin Antonie (1895-1977) och Majken (1898-1935). Vilhelm hade 1866-70 gått på Läroverket i Vänersborg. Han förblev bokintresserad och efterlämnade en del böcker, mest med naturvetenskapliga ämnen. Hans son Einar tog studentexamen i Vänersborg år 1909. Efter examen vid Skogshögskolan blev han 1913 jägmästare i Södra Arvidsjaur. Som gymnasist planterade han på Repelyckes ägor de bokträd, som nu bildar en lund mellan Björkåsvägen och Sandbergs väg.

År 1920 lade Vilhelm Andersson ner alla sina kommunala uppdrag och arrenderade ut sin mark till Albert Johansson. Denne bodde i ett till gården hörande hus vid nuvarande Margretebergsvägen 4 B (under 1970-talet tillbyggt och renoverat). Vilhelm ville enbart ägna sig åt fruktodling, men dog redan 1923. År 1936 kom en ny arrendator, Karl Eriksson. Han härstammade från Skåne och hade varit inspektör på St Lindås. Han flyttade in i huvudbyggnaden, medan Antonie flyt-

tade till "Lillstugan" vid nuvarande Sandbergs väg 17 (tillbyggd och renoverad 1975), där hon dog 1940. Efter "Skåningen" kom Oskar Johansson som arrendator. 1946 övertogs arrendet av Johanssons svärson Gustaf Knutsson. 1949 såldes Repelycke till Wargöns Aktiebolag, som lät renovera huvudbyggnaden som bostad åt överingenjör Sigge Berg

(nuv Sandbergs väg 21). Ladugården och ladan revs några år senare, men vagnslidret är bevarat och tjänar nu som garage för huset vid Sandbergs väg 25. Huset "Sandbacken", som har varit torp under Repelycke, är bevarat. Det ligger vid "Klofstenen" intill "Tyskebacken" vid nuv Dammvägen 17.

Herbert Bartholmes

Repelycke, framsidan sommaren 1986. — Foto Erling Svensson.

